

सन २०२५-२६ या शैक्षणिक
वर्षासाठी असामान्य परिस्थितीत
विशिष्ट विद्याशाखांच्या नवीन अतिरिक्त
तुकड्यांना जलदगती पद्धतीने मंजुरी
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मान्यता-२०२५/ई-१२९४०३१/मशि-४
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २९ ऑगस्ट, २०२५.

वाचा: १. महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६.
२. शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र. एनजीसी-२०१७/ (१२८/१७)
/मशि-४, दि. ०४ जुलै, २०१७.

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ दिनांक ०१ मार्च, २०१७ पासून अंमलात आलेला आहे. उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षेमध्ये उत्तीर्ण होण्याचे वाढते प्रमाण व विद्यार्थ्यांचा विशिष्ट अभ्यासक्रमाकडे असलेला कल विचारात घेता, कोणताही विद्यार्थी इच्छित उच्च शिक्षणापासून वंचित राहू नये, हे विचारात घेऊन या अधिनियमातील कलम १०९ (८) मध्ये असामान्य परिस्थितीत विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांना जलदगती पद्धतीने मान्यता देण्याची तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदर तरतूदीस अनुसरून शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी शासनास विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांचे प्रस्ताव सादर केले होते. सदर प्रस्तावांची संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णय दिनांक १४.०७.२०१७ अन्वये विहीत करण्यात आलेल्या निकषांनुसार तपासणी करण्यात आली. सदर तपासणीअंती विद्यापीठांनी शासनास शिफारशीत केलेल्या विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांच्या प्रस्तावांना जलदगती पद्धतीने मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

सन २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी शासनास शिफारशीत केलेल्या विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांना महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील कलम १०९ (८) अन्वये शासनास प्राप्त असलेल्या अधिकारानुसार

अस्तित्वात असलेल्या महाविद्यालयात विवरणपत्र “अ” मध्ये नमुद केल्यानुसार खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून कायम विनाअनुदान तत्त्वावर मंजूरी देण्यात येत आहे :

२. अटी व शर्ती :-

- १) ज्या अनुदानित महाविद्यालयांत, अशा प्रकारे जलदगतीने मान्यता दिलेली अतिरिक्त तुकडी मंजूर करण्यात आलेली आहे, त्या तुकडीस कायम विनाअनुदान तत्त्वावर मान्यता दिलेली असल्याने, सदर मान्यतेच्या अनुषंगाने अशा महाविद्यालयांना अनुदान तत्त्वावर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची मागणी करता येणार नाही.
- २) अस्तित्वात असलेल्या ज्या महाविद्यालयांत अशा प्रकारे जलदगतीने अतिरिक्त तुकडी मंजूर करण्यात आलेली आहे, त्या महाविद्यालयांनी संबंधित विभागीय सहसंचालकाकडे ते भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीत अनुदानाची मागणी करणार नाहीत, असे रु. ५००/- च्या नॉन ज्युडीशियल स्टॅम्प पेपरवर हमीपत्र सादर करावे.
- ३) मान्यता मिळालेल्या जलदगती अतिरिक्त तुकडीच्या अनुषंगाने महाविद्यालयांनी संबंधित विद्यापीठाने विहित केलेल्या निकषांनुसार व विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेल्या शैक्षणिक पात्रतेनुसार शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग नेमणे आवश्यक असून, इतर सर्व आवश्यक पायाभूत सोयी उपलब्ध कराव्यात व त्याची खात्री विभागीय सहसंचालकांनी करावी आणि तदनंतर उपरोक्त अट क्र. २ मधील हमीपत्र प्रमाणित करून विद्यापीठास द्यावे.
- ४) विद्यापीठांनी प्रस्तुत शासन निर्णयाचे अवलोकन केल्याशिवाय, महाविद्यालयाने/संस्थेने सादर केलेले हमीपत्र विभागीय सहसंचालकांनी प्रमाणित केल्याशिवाय तसेच विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (ऑफिलिएशन ऑफ कॉलेजस बाय युनिव्हर्सिटीज) रेग्युलेशन, २००९ मध्ये महाविद्यालयांना संलग्नीकरण देण्याबाबत विहित निकषांची पूर्तता केल्याशिवाय, संबंधित महाविद्यालयांना तुकडीच्या अनुषंगाने संलग्नीकरण देण्याची कार्यवाही करू नये. विद्यापीठांनी संलग्नतेबाबतचा पूर्तता अहवाल संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांना पाठवावा.
- ५) महाविद्यालयाने कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर प्रवेश क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवेश देऊ नयेत.
- ६) अशा प्रकारे जलदगतीने मान्यता दिलेली अतिरिक्त तुकडी नैसर्गिक वाढीने पुढे चालू राहिल. मात्र अशा तुकडीस पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये नियमित शासन मान्यता प्राप्त न झाल्यास सदर तुकडीमध्ये प्रथम वर्षाकरीता विद्यार्थी प्रवेशित करता येणार नाही. पुढील शैक्षणिक वर्षाकरीता अशा नियमित अतिरिक्त तुकडीकरिता शासनाने विहित केलेल्या निकष व कार्यपद्धतीनुसार नव्याने अर्ज सादर करून शासन मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.

- ७) जलदगती अतिरिक्त तुकडी ज्या शैक्षणिक वर्षाकरीता मंजूर करण्यात आलेली आहे त्या शैक्षणिक वर्षामध्ये त्या तुकडीमध्ये विद्यार्थी प्रवेशित न झाल्यास तसेच, काही अन्य कारणांमुळे तुकडी सुरु न झाल्यास अशा तुकडीची मान्यता आपोआप रद्द झाली असे समजण्यात येईल.
 - ८) संबंधित विद्यापीठाने व विभागीय सहसंचालकांनी मंजूर करण्यात आलेल्या जलदगती अतिरिक्त तुकडीचा नियतकालिक आढावा घेऊन सदर जलदगती अतिरिक्त तुकडीमध्ये मंजूर विद्यार्थी संख्येच्या ५०% किंवा त्यापेक्षा कमी विद्यार्थी दिसून आल्यास सदर जलदगती अतिरिक्त तुकडीची मान्यता रद्द समजून तसे आदेश विभागीय सहसंचालकांनी काढावेत आणि ते शासन व संबंधित विद्यापीठाकडे पाठवावेत.
 - ९) शासन निर्णय दिनांक १९.०६.१९९५ मधील अतिरिक्त तुकडीबाबतचे विद्यार्थीसंख्येचे निकष तसेच सर्व नियमित तुकड्यांमध्ये १०० टक्के विद्यार्थी प्रवेशित झाल्याची खातरजमा संबंधित सहसंचालक यांनी करावी व त्यानंतरच सदर अतिरिक्त तुकडीस नाहरकत प्रमाणपत्र देण्यात यावे.
३. ज्या महाविद्यालयांनी जलदगती अतिरिक्त तुकडीच्या मागणीच्या अनुषंगाने पुढील ६ महिन्यात शासनाने नियमित तुकडीकरीता विहित केलेल्या निकषांची पूर्तता करण्यात येईल, असे हमीपत्र विद्यापीठाकडे सादर केलेल्या अर्जासोबत जोडलेले आहे, त्या महाविद्यालयांनी पुढील ६ महिन्यात या निकषांची पूर्तता करण्यात आल्यानंतर पूर्ततेचे प्रमाणपत्र विद्यापीठामार्फत (निकष पूर्ण केल्याचे विद्यापीठाने प्रमाणित करुन) शासनाकडे सादर करणे आवश्यक राहील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०८२९१६५९३२७७०८ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अशोक मांडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

४. मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. राज्य मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. कुलसचिव, सर्व संबंधित अकृषी सार्वजनिक विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य.
१०. सर्व संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
११. संबंधित संस्था (विद्यापीठामार्फत)
१२. निवडनस्ती (मशि-४).

शासन निर्णय क्रमांक : मान्यता-२०२५/ई-१२९४०३१/मशि-४, दिनांक:- २९ ऑगस्ट, २०२५

विवरणपत्र “अ”

अ.क्र.	क्र.	संस्था/महाविद्यालय	जलदगती तुकडी
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे			
१.	१.	क्रिएटिव्ह एज्युकेशनल फाऊंडेशन संचलित स्वराज कॉलेज ऑफ आर्टस, कॉमर्स अँड सायन्स, धनकवडी, पुणे.	वाणिज्य व व्यवस्थापन- बी.कॉम.- वर्ष- पहिले.
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर			
२.	१.	श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था संचलित विवेकानंद कॉलेज(अधिकार प्रदत्त स्वायत्त महाविद्यालय), ताराबाई पार्क, कोल्हापूर	एम.कॉम. (अकौटन्सी) भाग-१ (५०)
३.	२.	कर्मवीर विठ्ठल राजमी शिंदे शिक्षण संस्था संचलित शिवराज महाविद्यालय, साहित्य, वाणिज्य आणि डी.एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर	एम.एस्सी. भाग-१ – (कॉम्प्युटर सायन्स) (२०)
४.	३.	कर्मवीर विठ्ठल राजमी शिंदे शिक्षण संस्था संचलित शिवराज महाविद्यालय, साहित्य, वाणिज्य आणि डी.एस. कदम विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर	एम.कॉम. (अकौटन्सी) भाग-१ (५०)
पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर			
५.	१.	डी.ए.व्ही. कॉलेज ट्रस्ट अँड मॅनेजमेंट सोसायटी, नवी दिल्ली संचलित डी.ए.व्ही. वेलणकर कॉलेज ऑफ कॉमर्स, सोलापूर	एम.कॉम. अँडव्हान्स अकौटन्सी भाग- २
६.	२.	डी.ए.व्ही. कॉलेज ट्रस्ट अँड मॅनेजमेंट सोसायटी, नवी दिल्ली संचलित डी.बी.एफ. दयानंद कॉलेज ऑफ आर्टस अँड सायन्स, सोलापूर	बी.एस्सी. (ई.सी.एस.) भाग-२

७.	३.	शिक्षण प्रसारक मंडळ, मंगळवेढा संचलित दलित मित्र कदम गुरूजी विज्ञान महाविद्यालय, मंगळवेढा, ता. मंगळवेढा, जि. सोलापूर	बी. ए. - भाग- २
८.	४.	श्री. ऐ. प. दि. जैन पाठशाळा, सोलापूर संचलित वालचंद कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड सायन्स, सोलापूर	बी.एस्सी. (बायोटेक्नॉलॉजी)- भाग-२
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ ,नागपूर			
९.	१.	श्री. किसनराव खोब्रागडे एज्युकेशन सोसायटी संचलित यशवंतराव चव्हाण कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, लाखांदुर, जि. भंडारा	बॅचलर ऑफ सायंस- १
१०.	२.	बॅकवर्ड क्लास युथ रिलिफ कमिटी संचलित भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर, जि. नागपूर.	बॅचलर ऑफ सायंस-१
११.	३.	बॅकवर्ड क्लास युथ रिलिफ कमिटी संचलित भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर, जि. नागपूर.	बॅचलर ऑफ आर्ट्स-१
१२.	४.	स्व. परसराम शिक्षण संस्था संचलित जी. के. कला व विज्ञान महिला महाविद्यालय, कावराबांध, ता. सालेकसा, जि. गोंदिया.	बॅचलर ऑफ सायंस- १
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ ,जळगांव			
१३.	१.	नंदुरबार तालुका विधायक समिती संचलित जी. टी. पाटील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नंदुरबार — ४२५ ४१२.	बी.ए.- प्रथम वर्ष (३)
१४	२.	विद्यादेवी सरस्वती शैक्षणिक प्रतिष्ठाण संचलित सरस्वती महाविद्यालय, देवगाव अमळनेर, जळगाव — ४२५ ४०१.	बी.एस.सी.- प्रथम वर्ष (१)

गोंडवाना विद्यापीठ ,गडचिरोली			
१५.	१.	हनुमान व्यायाम प्रसारक मंडळ, चामोर्शी संचलित शरदचंद्र पवार कला महाविद्यालय, चामोर्शी, जि. गडचिरोली.	मानव विज्ञान विद्याशाखा बी.ए.- प्रथम वर्ष (१००)
१६.	२.	सर्वोदय शिक्षण मंडळ, चंद्रपूर संचलित सरदार पटेल महाविद्यालय, चंद्रपूर - ४४२ ४०१.	विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा बी.एस्सी. आय.टी.- प्रथम वर्ष (४०)
